

İlkokul Müdürlerinin Öğretmenler Tarafından Algılanan Yöneticilik Performansları ile Öğretmenlerin İş Doyumu Arasındaki İlişki

Ezel SEZER ¹

Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR ²

Yönetici, bir zaman dilimi içinde ve değişen çevre koşulları altında belirli amaçları gerçekleştirmek üzere maddi ve insani üretim faktörlerini uyumlu bir şekilde bir araya getiren ve çalıştıran kişidir (Erdoğan, 2000). İş doyumunu, çalışanın yaptığı işe genel tutumu olarak tanımlamak mümkündür (Greenberg ve Baron, 2000, s.170).

Bir yöneticinin görevi insanları değiştirmek değildir. Görevi; daha çok kişilerde bulunan gücün ve hırsın ortaya çıkarılmasını sağlamak, başarı kapasitesini ikiye üçe katlamaya çalışmaktır. İyi bir yöneticinin özellikleri; planlama, akılcı kararlar verme ve iletişim becerilerini içerir ama bunlardan daha önemlisi, etkili bir yönetim insanlara karşı nasıl bir tutum alındığına, yani kendine ve başkalarına saygı duymaya bağlıdır. Yöneticinin işyerinde sergilediği tutum ve değerler, orada çalışan insanların verimini etkilemektedir. Kendine ve diğer insanların değerine inanması, herkesin kendini yenilikçi hissettiği ve sürecin bir parçası gibi gördüğü olumlu ve verimli bir ortam oluşturur (Gümüş, 1999).

Öğretmenlerin iş doyumunu gerçekleştirecek ve sürdürecektir, mesleğinde daha verimli olmasını sağlayacak etmenlerin belirlenmesi ve düzenlenmesi için bunların neler olduğundan yola çıkarak gerekli düzenlemelerin yapılmasının, okul müdürlerinin yöneticilik performanslarının öğretmenlerin performansını arttırması üzerindeki etkilerini belirlemek gereklidir.

¹ *İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

² *İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı; ilkokul okul müdürlerinin öğretmenler tarafından algılanan yöneticilik performansları ile öğretmenlerin iş doyumunu arasındaki ilişkiyi incelemektir. Elde edilen bulgular ile problemlere çözüm önerileri tartışılacaktır.

Bu çalışma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullar görev yapan öğretmenlerin, okul müdürlerinin öğretmenler tarafından algılanan yöneticilik performansları ile öğretmenlerin iş doyumunu arasındaki ilişkinin belirlenmesini sağlayacaktır. Okul müdürlerini performansları hakkında aydınlatıcı bilgi ve yarar sağlaması hedeflenmiştir.

Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri 6 maddeden oluşmaktadır. Yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan eğitim kurumu, çalışılan kurumda yönetici ile çalışma süresine göre alt problemler oluşturulmuştur.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni; 2013-2014 eğitim-öğretim yılında, İstanbul ilinin Bahçelievler, Bakırköy, Esenler, Küçükçekmece ilçelerindeki devlet ilkokullarında görev yapan tüm öğretmenleri, araştırmanın örneklemini ise bu ilçelerdeki gönüllülük esasına dayalı, rastgele seçilen 234 öğretmeni kapsamaktadır.

Verilerin Toplanması

Bu çalışma nicel veriler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Kullanılan veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, yönetici performans ölçeği ve Minnesota ölçeği adına gönüllülük esasına dayalı olarak öğretmenlere uygulanmak üzere anketler yardımıyla toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler toplandıktan sonra SPSS 17 programı ile analiz edilmiştir. İkili değişkenlere göre farklılıkları belirlemek için t-testi, iki değişkende daha fazla değişkenlere göre farklılıkları belirlemek için tek yönlü varyans analizi, varyans analizlerinde bulunan farklılıkları belirlemek için ise Scheffe testi uygulanmıştır.

Sonuç

Araştırma örnekleminde yer alan 234 öğretmenin 175 (%74,8)'i kadın öğretmenden, 59(%25,2)'u erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdem süreleri; 84(%35,9)'ü 0-10 yıl arası kıdem süresine, 83(%35,5)'ü 11-20 yıl arası kıdem süresine, 67 (%28,6)'si 21 yıl ve üzeri kıdem süresi sahip öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklem grubunda yer alan öğretmenlerin öğrenim durumlarını incelediğimizde; 19 (%8,1)'u eğitim enstitüsü mezunu, 23(%9,8) 'ü 2 yıllık ve üzeri mezunu, 171(%73,1)'i 4 yıllık ve üzeri mezunu, 21(%9)'i lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerden oluşmakta olduğu görülmüştür. Araştırmanın örneklem grubunda yer alan öğretmenlerin 101(%43,2)'i 22-35 yaş aralığı, 68(%29,1)'i 36-45 yaş aralığı, 65(%27,8)'i 45 ve üstü yaş aralığında yer almaktadır. Örneklem grubunda yer alan öğretmenlerin okul yöneticisiyle çalıştığı süre bakımından inceleyecek olursak; 104(%44,4)'ü 1-2 yıl, 97(%41,5)'si 3-4 yıl, 33(%14,1)'ü 5 yıl ve üzeri yıl aralığında öğretmenlerden oluşmaktadır. İş doyumu ölçeğine göre cinsiyetler arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($t=-1,074$, $p>,05$). Yönetici performansı ölçeğine göre de cinsiyet açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır ($t=-,546$, $p>,05$). Mesleki kıdem değişkenine göre verilen cevapların ortalama puanları incelendiğinde iş doyumu ölçeği ($F=4,205$ $p<,05$) ve yönetici performansı ölçeği ($F=3,852$, $p<,05$) ölçeklerinde mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur. Öğrenim durumu değişkenine bakıldığında iş doyumu ölçeği ($F=,858$, $p>,05$) ve yönetici performansı ölçeği ($F=2,449$, $p>,05$) sonucunda anlamlı farklılık görülmemiştir. İş doyumu ölçeğine göre yaş değişkenine göre anlamlı fark görülmüştür ($F= 6,578$, $p<,05$) ancak yönetici performansı ölçeği yaş değişkeni sonucu anlamlı fark görülmemiştir ($F= 2,780$, $p>,05$). Okul yöneticisi ile çalışma süresi değişkenine bakıldığında iş doyumu ölçeği ($F= 2,391$, $p>,05$) ve yönetici performansı ölçeği ($F= ,513$, $p>,05$) sonucunda anlamlı farklılık görülmemiştir.

Yapılan anketler sonucunda yaş değişkeni ve mesleki kıdem değişkeninde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Yönetici, iş doyumu*

Kaynakça

- Gümüş, M. (1999). Yönetimde Başarı İçin Altın Kurallar. (2. Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları
- Erdoğan, İ. (2000). Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Greenberg, J. ve Baron, R.A. (2000). Behavior in Organizations. (7. Baskı). New Jersey: Prentice Hall.